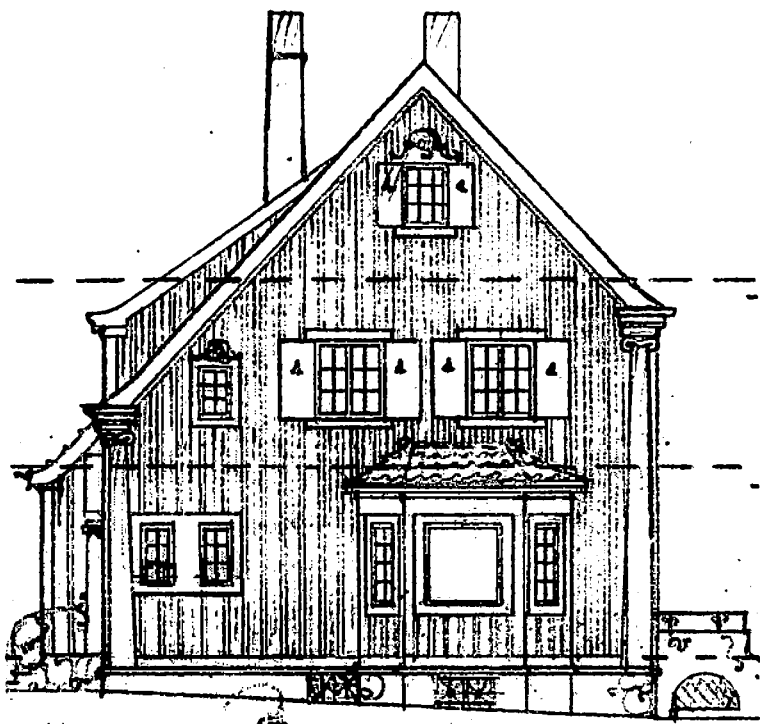

Hild Sørby

Michael Slettebø
og hans villabebyggelse
i Stavanger
rundt første verdenskrig

Landet er Vorherres verk
- byerne vort eget.
Alexander Kielland¹

Perioden fra begynnelsen av første verdenskrig til begynnelsen av 1920-årene utmerker seg i vår arkitekturhistorie ved en ualminnelig rik og interessant villabebyggelse. Det ble i disse 7-8 årene, under den såkaldte jobbetiden, oppført en rekke arkitekttegnete villaer i utkanten av byene. Særlig ser vi dette i Oslo og Bergen, men det finnes knapt en by i landet som ikke kan fremvise sine eksempler. Den kjente Bergensarkitekten Ole Landmark har betegnet tiden som "gullperioden i vår villabygning" og han mente at den "for lang fremtid vil bli stående som en bemerkelsesverdig og for vår bygningskunst fruktbringende periode".² Sikkert er det i alle fall at det i denne perioden ble oppført arkitekttegnete villaer i større antall enn noen gang før, og kanskje også enn noen gang senere.³

Det var i første rekke det velhavende borgerskapet: forretningsfolk, fabrikkere og skipsredere, som var bygherrer. Den industrielle og tekniske utvikling hadde gjort byene overbefolkede, skitne og stinkende. Det var ikke lenger attraktivt å bo i bykjernen, ofte i samme bygning som man hadde sitt arbeid, slik tradisjonene var. Tidens nye boligideal var villaen. Villaen ble ansett som den perfekte ramme rundt privatlivets lune hygge, og ble symbol på den borgerlige familiens sosiale posisjon. De som kunne flyttet ut til nyanlagte villastrøk i byens umiddelbare nærhet. Høykonjunktorene under krigen og årene etter gjorde velhavende borgere i stand til å oppføre gedigne villaer. I mer beskjeden utforming ble villaen også den foretrukne boligtype for middelklassen - for funksjonærer og kjøpmenn. Men også til arbeiderfamiliene ble det bygget små "villa-aktige" hus, såkalte arbeidervillaer.⁴ Bolignøden var i disse årene katastrofal, og kommunal boligbygging ble satt i gang i en rekke byer. Noen bedrifter bygget også egne arbeiderboliger. Ved å gi arbeiderne en borgerlig boform - små hus med hage - fremfor leiekaserner, håpet man å unngå sykdom, fyll og bråk, samt konflikter og opptøyer. På den lille hageflekken skulle arbeiderne bruke fritiden til å dyrke grønnsaker, til gagn både for helsen og økonomien.

Om villaene som ble oppført i Stavanger i denne perioden kanskje ikke hverken i arkitektonisk kvalitet eller omfang kan måle seg med dem som ble bygget i Oslo og Bergen i samme periode, representerer de en interessant og viktig del av byens arkitekturhistorie. Villabyggingen bidro i stor grad til at det var mulig for arkitekter å livnære seg i byen, og

¹Figanesveien 82.

* Byarkivet i Stavanger.

husene de tegnet ble brukt som forbilder av byens bygg- og murmestrene for villaer de selv prosjekterte.

Mange av de gamle villaene og villastrøkene i Stavanger må regnes som verneverdige kulturminner, men bare ett villastrøk (Ledaal vest) er vernet gjennom særskilte reguleringsbestemmelser. De gamle villaene med sin romslighet og sin sentrumsnære men likevel rolige beliggenhet, er idag svært attraktive boliger. Nye eiere setter ofte villaen i forbillig stand, i overenstemmelse med dens opprinnelige stil og karakter. Men det hender også at uforstandige moderniseringer eller misforstått "tilbakeføring" til det "gamle" resulterer i at villaen mister sin kvalitet og sitt særpreg. Større kunnskap om villabebyggelsens forutsetninger og arkitekturhistoriske plassering kan kanskje bidra til bedre vern.

I denne artikkelen vil jeg presentere Michael Slettebø (1878-1925), en arkitekt vi ikke har visst så mye om, men som i relativt stor grad preget villabebyggelsen i Stavanger rundt første verdenskrig. Han åpnet privatpraksis her da byen var inne i en markant velstandsøkning, ikke minst basert på veksten i hermetikkindustrien. Og han flyttet da de gode tidene temmelig brått tok slutt. Han var beskjeflig med alle typer hus: forretningsgårder, industribygg og forsamlingslokaler, men i denne artikkelen skal vi konsentrere oss om hans villabebyggelse, såvel de mer representative som de ordinære.⁵

Hva er en villa?

Villaen som en frittliggende, landlig bolig oppsto allerede i den romerske antikken. I moderne form, uten tilknytning til landbruk, ble den utviklet i første halvdel av 1800-tallet, knyttet til det fremvoksende borgerskapet i de store byene i Europa. Snart representerte villaen borgerskapets nye boligideal. Utviklingen startet i England, som en konsekvens av landets tidlige industrialisering, med urbanisering og overbefolkete byer. Men villaen hadde også sin bakgrunn i romantikkens naturinteresse. Forestillingen om at det å oppholde seg ute i naturen var godt både for kropp og sjel, var en del av romantikkens ideologi. Romantikkens holdninger medførte også en ny interesse for barnet og dermed for familielivet. Den frittliggende villaen omgitt av gress, blomster og trær ble sett på som den ideelle boform.

I Norge ble de første villaene bygget på midten av 1800-tallet. Frittliggende boliger hadde man fra før i form av våningshus på bondegårder og lystgårder, som tjente som sommerbolig for velstående byborgere. Men den typiske villa, en frittliggende helårsbolig for en eller flere familier, gjerne anlagt midt i en stor hage i byens umiddelbare nærhet, kom først i 1840-50-årene. De første villaene ble for en stor del anlagt i området rundt Det Kongelige Slott i Kristiania. Slottsarkitekt H. D. F. Linstow fikk av økonomiske årsaker ikke anledning til å anlegge så stor park rundt slottet som han ønsket, og måtte derfor nøye seg med å anbefale landlig bebyggelse i slottsparkens omegn. Langs Parkveien og Wergelandsveien ble de første villaene oppført 1846-47. I 1858 startet utbyggingen av området bak Slottet, Homansbyen, som en videreføring av Linstows planer. Det ble etterhvert også oppført villabebyggelse langs Drammensveien. De fleste av disse villaene var bygget i mur for to eller flere familier. Så sent som i 1886 skrev arkitekt Paul Due i Teknisk Ugeblad at det "i den indre bydel og dennes

Eiganesvn. 28 (1881). Hartvig Sverdrup Eckhoff.
Foto: Hild Sørby

nærmeste environ... hvor den mer velhavende del af vor befolkning søger sig sine boliger, findes der for tiden ca. 40-firti- villamessig bebyggede våningshuse indredede for og beboede af eieren alene.⁶ I andre norske byer startet byggingen av villaer noe senere på 1800-tallet. Det var det nye velstående borgerskapet, som i stor grad hadde tjent sine formuer på trelasthandel, skipsfart og fabrikkvirksomhet, som var byggherrer. Impulsene hentet de for en stor del på sine forretningsreiser i utlandet, ikke minst i England og Tyskland. Slik forretningsforbindelsene bodde ville de også bo selv. Noen av de første murvillaene på 1800-tallet var svært store med mange representative rom: spisestue hvor det kunne dekkes til minst 24 personer, flere salonger (egen musikksalong), herreværelse og bibliotek. Det var naturlig nok fortrinnsvis i de større byene som Oslo og Bergen at de mest pompøse villaene ble bygget. I Stavanger kjenner vi bare til noen ganske få, men Eiganesveien 28 (1881) tegnet av arkitekt Hartvig Sverdrup Eckhoff (1855–1928), er et karakteristisk og velbevart eksempel.

Villaen i mer moderat størrelse ble etterhvert alminnelig som bolig for det stadig voksende borgerskapet. Dette falt sammen med sveitserstilens utbredelse, og sveitservillaen, omgitt av stor eplehage, ble idealet. Sveitserstilen oppsto i Tyskland, og kom til Norge gjennom slottsarkitekt H. D. F. Linstow i 1840-årene. Inspirert av den store tyske arkitekten K. F. Schinkel, som han hadde besøkt under en reise til Berlin, valgte han dette formspråket til gardevaktbygningen ved Slottet. Sveitserhuset utmerker seg ved sitt store takutspring, sin

vektlegging av husets gavlsider, sine rike gavlutskjæringer, svulstig profilerte vindskier og vindusomramninger. Den typiske sveitservilla er i 1½ etasje, har høy kjeller, store krysspostvinduer og minst en glassveranda. Bygningskroppen kunne være rektangulær, men oftere var den korsformet, sammensatt og usymmetrisk.

Sveitservillaen i stor hage var på mange måter en forlengelse av 1800-tallets lystgårder med hagebruk. Mange sveitservillaer ble opprinnelig bygget som sommerbolig, og først senere tatt i bruk som helårsbolig. Å bygge sommerbolig ble moderne i de øvre sosiale skikt mot århundreskiftet. Sommerhusene lå oftest ikke lenger fra bykjernen enn at husets herre daglig kunne reise inn til byen og skjøtte sine plikter, mens familien uforstyrret kunne nyte landlivet og den friske luften.

Villabyggingen i Stavanger.

Det tidligste eksempel på en sveitser-sommervilla i Stavanger, og samtidig etter alt å dømme byens første sveitserstilshus, er stadshauptmann L. W. Hansens "Bjergsted" (1858), tegnet av Fredrik von der Lippe (1833–1901)⁷. Arkitekt von der Lippe, som var utdannet i Hannover

Stadshauptmann L. W. Hansens lystgård Bjergsted (1858). Ark. Fredrik von der Lippe.

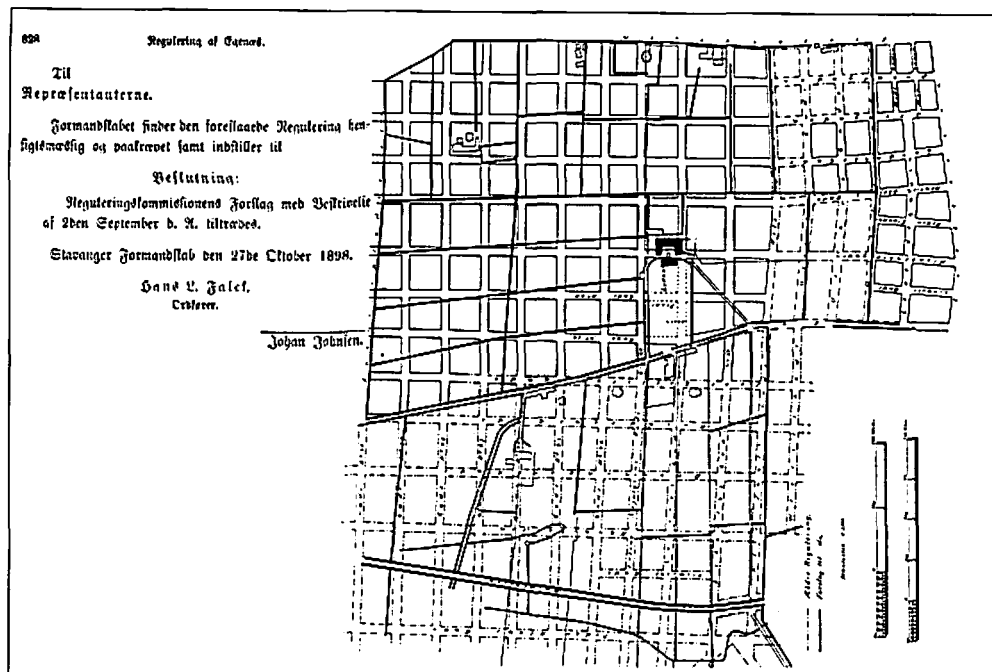
Foto: Privat eie.

under den berømte professor Hase, kom til byen 1857 som tegnelærer ved Stavanger Tegneskole. Fra 1860 til 1870 var han bygningsinspektør i Stavanger kommune, for så å flytte til Bergen der han ble stadskonduktør. Von der Lippe tegnet ikke bare "Bjergsted" men også sveitservillaen "Solvang" (1862) for Lars Berentsen, senere overtatt av Charles Racine (revet i begynnelsen av 1930-årene for å gi plass for aldershjemmet i funksjonalistisk formspråk). Idag er "Breadablikk" (1881), tegnet av Henrik Nissen, den best bevarte sveitserstilsvillaen i Stavanger.

1800-tallets sveitserstilsvillaer i Stavanger lå spredt og utgjorde ikke så svært mange. Først etter århundreskiftet ble det fart i villabyggingen. Da var det ikke lenger sveitserstilen som dominerte.

I løpet av 2. halvdel av 1800-tallet ble markene rundt bykjernen innlemmet i byen. Gatennett ble med få unntak lagt ut som strengt skjematisk rutenettsplaner. Bebyggelsen som vokste frem fra 1890-årene, som en følge av den sterke tilstrømningen til byen i forbindelse med utbyggingen av hermetikkfabrikkene, besto hovedsakelig av to-etasjes trehus med sveitserstilspreg, mens leiegårder i tradisjonell forstand ikke forekom. Nettopp dette ble et særpreg for Stavanger. Mens alle norske byer på Stavangers størrelse ble utbygget med leiegårder for å tilfredsstille det stadig økende boligbehovet, fortsatte man her i byen byggingen av trehus, men nå horisontalt delt for to familier. Denne bebyggelsen preget store deler av Storhaug, Våland og Eiganes. I perioden 1900-1910 ble det i gjennomsnitt bygget 100 hus pr. år. Husene ble tegnet og oppført av byggmestere, og var temmelig ensartete. Noen trelasthandlere skal ha hatt ferdig oppkappete materialer til slike hus liggende på lager. Det tok ikke mer enn fire-fem uker å få et hus ferdig til innflytning "saa fabrikmæssig som tilvirkningen af huse nu foregaar"⁸. Husene skaffet mange mennesker tak over hodet, men ikke alle var like begeistret for deres utseende. I Stavanger Aftenblad skriver signaturen N.G. i 1910: "Stavanger skal engang ha været en vakker by; gamle beretninger sier saa... Travelshed var der overalt, og velstand fulgte med. Men man faar det indtryk, at folk i al denne virksomhed ogsaa havde tanke for at bygge sig en vakker by... Lidet av dette er tilbage nu... Men enkeltvis kan man endnu støde paa huse af denne gamle, gode type; selv om de er aldrig saa enkle, er det dog velgjørende at træffe paa dem i denne tid, da hygge og skjønhed synes at være folks værste fiende. For gamle folk, som husker byen fra denne tid, da der endnu var tradition i bygningshaandverket, maa det være trist at se, hvorledes der nu bygges... De huse folk lar sig by, er saa under al kritik smagløse, at man kan lede rundt hele Norges land uden at finde noget lignende".⁹ N.G. er heller ikke nådig mot de nye sveitservillaene. "Velstaaende folk bygger sig villaer, hvor der ødsles med penge paa stas og fjas, snirkler og løvsagarbeider, men indtrykket af ro og fornemhed, som de gamle rigmandshuse gav, savner man aldeles."¹⁰ Artikkelforfatteren mener at årsaken til bebyggelsens manglende kvalitet for en stor del ligger i det faktum at det ikke fantes arkitekter i byen. Han hevder at Kristiania har 60 arkitekter, Bergen 30, Trondheim 20, som alle er i arbeid. Men han tror at om det bare "Vindes forstaaelse vil der nok nedsætte sig arkitekter ogsaa her, byen er stor nok"¹¹.

Heller ikke stadsingeniør A. Saxegaard, som hadde mye av ansvaret for de nye byreguleringene, var fornøyd med den nye bebyggelsen. "... husene (er) blitt en slags

Regulering af Egenæs, 1898.
* Ledaal Vest, Stavanger 1989

masseartikkel, der opføres paa spekulation af bygmestre og formelig holdes på lager i likhet med møbler og husgeraad. Herav resulterer igjen at nybygningen faar et schablonmæssig og ensformig præg uten skjønnhet og uten uttryk for individuel smak og karakter¹² uttalte han 1911. Stadig flere var enige i denne vurderingen. "Følgen er, at der i Stavanger i forhold til andre byer er en større procent familier, der selv eier sine gaarde. Man saa ideelt som dette kan synes at være, har det ogsaa hat sine skyggesider. Man har gjerne villet ha billige huse, og gjerne overlatt til den første og bedste bygmester at tegne disse, liksom der er spekulanter, der har bygget hele kvartaler efter en og samme tegning. Følgen er, at store dele av de nybyggede strøk er saa at sige ganske vansiret av skjæmmende og forstaaelsesløs bebyggelse."¹³ Men i 1916 øynet man forandring til det bedre. "... i de senere aar har man vænnet sig til at bruke arkitekthjælp, specielt for eneboligens vedkommende, av hvilke der i enkelte strøk i den senere tid er bygget virkelig vakre og stilige bygninger"¹⁴, hevdet malermester Erik G. Aanensen.

Om den "skjemmende og forståelsesløse" bebyggelsen skal kalles villabebyggelse, er et definisjonsspørsmål. Kanskje det er riktig, som tidligere byantikvar Unnleiv Bergsgard gjør, å se den som en videreutvikling av byens gamle, tette trehusbebyggelse.¹⁵ Tomtene på Storhaug og Våland var stort sett fra 200 - 350 kvm. Huset lå midt på tomte med en smal stripe hage rundt. Det hendte at folk ikke bare bodde i leilighetene, men ogsaa i kjelleren og på loftet. De masseproduserte tomannsboligene fungerte mer som Stavangers svar på leiegården enn som

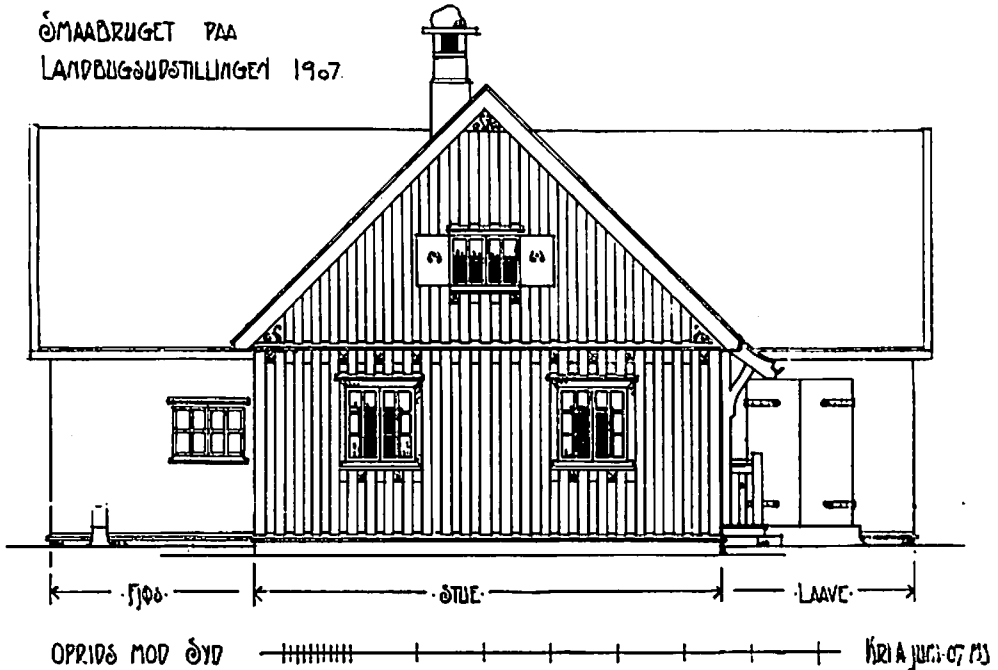
villaer.¹⁶ Boligene lå i stor grad i gangavstand til arbeidsplassene. Mange arbeidet på fabrikkene i østre bydel.

Noen steder på Storhaug, som i Paradisveien, Jelsagaten og deler av Avalsnesgaten, var tomtene større og ble bebygget med arkitekttegnete villaer for en familie. På Eiganes og ved Madlaveien (St. Svithunsgate) var også tomtene større, og ble bebygget med villaer. I dette området var villatomtene for en stor del utstykket på den gamle herregården Ledaals tidligere marker. Her hadde kommunen fulgt rutenettsystemet så slavisk at en av gatene på reguleringsplanen gikk tvers gjennom tunet på Ledaal, slik at hovedbygning og uthusbygning ble adskilt. Markene langs Canaan-alleen var også lagt ut til tomter. Ledaals eiere ungikk dette ved å fremme et alternativt reguleringsforslag for "Ledaal villakvarter", utført av arkitekt Georg Greve som fra 1911 var ansatt ved Stavanger Cementvarefabriks arkitektkontor. Han la gatenettet i bue rundt eiendommen, og denne planen fikk etter en tid gjennomslag i kommunen.¹⁷

Michael Slettebø var kritisk til den rådende rutenettsreguleringen i Stavanger. Allerede i 1910, flere år før han etablerte seg i byen, kritiserte han byens regulering i krasse ordelag. I en artikkel i Stavanger Aftenblad hevdet han at reguleringen var uforholdsmessig dyr fordi det var for små kvartaler og for mange gater, men først og fremst gikk han mot reguleringen fordi den fullstendig manglet estetiske kvaliteter. "Paa . . . denne regulering - kan der neppe være ofret en tanke paa at faa noget vakkert og avvekslende ut av byens gatenet og massefordeling. De nye bydele er en aandsforlatt sriben op paa kryds og tvers til et kjedsommeligt hele uden liv og bevægelse . . . Ikke en krum linje til hvile og avveksling . . . og det ser ofte ud som mer end et tilfælde, at de regulerede gater fortrindvis vælger at fare tværs igjennem og rasere nogle stumper av gammel bebyggelse, som godt kunde bevares med lidt pietet. Reguleringen i Stavanger er kort og godt en vandalisme; . . ."¹⁸ Dette var klar tale fra en ung arkitekt. Det viste at Slettebø var innforstått med moderne byplanprinsipper.¹⁹ Det viste også at han hadde blikk for kvalitetene i byens gamle bebyggelse. Nettopp dette skulle senere komme til uttrykk i formgivningen av hans villaer.

Slettebøs bakgrunn og utvikling

Michael Slettebø (1879-1925) var født i Egersund som sønn av kjøpmann H. M. Slettebø og hustru Ingeborg Maria. 20 år gammel, etter utdanning i tegning og formgivning på Kunst- og Haandverkskolen i Kristiania, begynte han 1899 som assistent på Halfdan Berles arkitektkontor. Berle var en av de mest betydningsfulle arkitekter rundt århundreskiftet, og hadde en rekke oppdrag innenfor så å si alle bygningskategorier. På slutten av 1800-tallet ble han særlig kjent for sine mange panelte trevillaer i "sorenskriverstil", som Erik Werenskiolds rødmalte villa "Gilje" på Lysaker. Disse villaene var en første reaksjon mot sveitserstilen, og fikk stor betydning for utviklingen av en ny retning i villaarkitekturen. Mange norske arkitekter og andre fagfolk hadde aldri akseptert sveitserstilen. De mente at den var unorsk og fremmed, uten smak og karakter. Den hadde "bortjaget eller forstyrret den gamle hævdede bygningssskik" og hadde derfor "forsimplet vort land".²⁰ Halfdan Berle hører etter alt å dømme

Smaabruget paa landbrugsudstillingen 1907. Ark. Michael Slettebø.

* Byarkivet i Stavanger

til disse. Til villaen på Lysaker fant han sine forbilder i 1700-tallets herskapelige panelarkitektur.

Da Slettebø etter fire år sluttet hos Berle, skrev Berle at Slettebø hadde "ved stor iver, interesse, dygtighed og forstaaelse arbeidet sig frem fra saa at sige en begynder til en leder for de vesentlige arbeider på mitt kontor."²¹ Han hadde i løpet av de ca. fire årene på Berles kontor "utført tegninger af enhver art saavel for ydre som indre anordninger i bygninger". Blant Berles oppgaver i denne tiden var påbyggingen av Rød Herregård ved Halden (1901), en leiegård i Frognerveien (1902), noen kirkebygninger og flere villaer, som Eckersberggt. 43 og 45 og Tidemandsgt. 6.

I 1904 ble Slettebø ansatt hos arkitekt Hagbart Schytte-Berg i Ålesund. Brannen i Ålesund samme år gjorde at mange arkitekter søkte arbeid i byen. Det var liten byggevirksomhet de fleste andre steder. Schytte-Berg, som arbeidet i et sterkt jugendinfluert formspråk, hadde en rekke oppdrag. Slettebø arbeidet hos ham frem til våren 1906. Antagelig etablerte Slettebø da egen praksis, for han er oppført som arkitekt for Keiser Wilhelmsgt. 36, Kiperviksgt. 6 og Nedre Strandgt. 10. Dette var kombinerte forretnings- og boligeiendommer oppført i mur.²²

I 1906-1907 oppholdt Slettebø seg i Tyskland, antagelig for å få mer utdanning.²³ Senere på året var han tilbake i Kristiania, der han deltok i landbruksorganisasjonenes arkitektkonkurranse om utformingen av typetegninger til et småbruk. Det skulle lages typetegninger for et

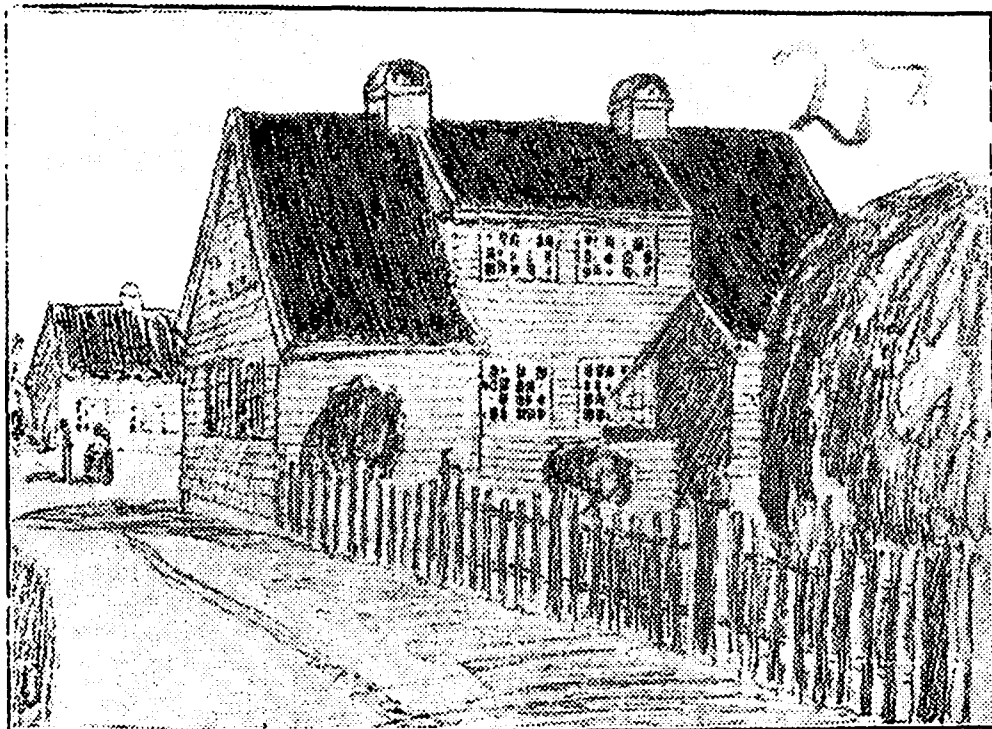
mønsterbruk med våningshus, fjøs og låve. Ca. tjuefem utkast innkom, og Slettebø ble belønnet med 2. premie. Våningshuset var av tradisjonell norsk type, i 1½ etasje med rektangulær grunnplan, bratt saltak og smårutete vinduer. I første etasje var stue, kammer og spisekjøkken, på loftet to soverom. Vindusomramningen var sveitserstilspreget, likeså gavlutsmykningen. Anlegget skilte seg ut ved at låvebygningen (med fjøs) var knyttet til hovedhuset med en svalgang, slik at man kunne gå mellom bygningene uten å måtte oppholde seg utendørs. Slettebøs tegninger ble brukt i forbindelse med oppføringen av et småbruk på landbruksutstillingen i Kristiania 1907. Omtalen var meget positiv. "I sin enkle og lubne form vokser det naturlig op i særdeles god samklang med norsk landsens byggeskik. Her er meget af værdi for alle dem, der skal bygge smaa egne hjem; i en tid, hvor saa meget stygt og daarligt sættes op udover bygderne . . . anser vi det for meget fortjenstfuldt at fremvise en saa vakker type paa, hva der kan gjøres, - uden at øge omkostningerne".²⁴

Samme år deltok Slettebø også i Hjemmenes Vels konkurranse om tegninger til "velindrettede smaaleiligheter". Her ble han tildelt 1. premie for et utkast laget i samarbeid med arkitekt Harald Aars.

Hva Slettebø var beskjeftiget med i tiden frem til han i 1916 etablerte seg med egen praksis i Stavanger er ikke klarlagt. Men rundt 1910 var han bosatt i Bergen, muligens som arkitekt hos Sigurd Lunde. Nå tegnet han en villa for Andreas Meling jr. i Stavanger, som av konservator Brøgger ved Stavanger Museum ble fremholdt som et "mønsterhus".²⁵ (Huset som antagelig lå i Orknøygaten 39 er i dag revet.) Nøyaktig når Slettebø bosatte seg i Stavanger vet vi ikke, men i april 1916 er han i alle fall etablert med arkitektkontor på Skagen 21. Under navnet sitt skriver han N.A.F.

Mønsterhuskonkurransen

Slettebø synes å ha vært vel ansett i byen fra starten av. Samme året som han etablerte seg, ble han oppnevnt i juryen for en nasjonal arkitektkonkurranse om tegninger til en mønsterbolig i tre for middelstanden i Stavanger. Det var Stavanger Haandverks- og Industriforening som sto bak konkurransen. Hensikten var "at øke interessen for en vakker og praktisk bebyggelse saavel blandt byens haandverkere som byens befolkning" og finne "en praktisk og økonomisk samt arkitektonisk vakker type for en saadan bolig."²⁶ Boligen skulle være for to familier "uten tjenerskap". Foruten Slettebø, som var sekretær, besto juryen av stadsarkitekt Westby (formann), verkseier Nessler og overrettssakfører Gran Bøgh (Bergen). Det kom inn hele tjuefem utkast til konkurransen, som ble vunnet av arkitekt Ole Øvergaard, Kristiania. Det er interessant å merke seg at juryen begrunner førstepremievalget med at utkastet "eier en særlig stedegen karakter". Den var ikke særlig begeistret for planløsningen basert på horisontal deling, som de mente måtte bearbeides kraftig. Det var eksteriøret juryen falt for. Under festen etter premieutdelingen uttalte Westby at flere av utkastene på en særdeles heldig måte hadde søkt å legge en "bestemt og typisk Stavanger-aksent" inn i husene. "1ste præmie er et udmerket Stavangerhus, det er bokstavlig grodd op her og hører hjemme her; . . . det er i udseende og anlæg et virkelig mønster for fremtidig Stavangerhus".²⁷ Villaen var i 1½ etasje

Mønsterbolig for middelstanden. Ark. Ole Øvergaards l. premie.

* Norsk Tidsskrift for Haandverk og Industri.

med saltak, pultark og smårutete vinduer. Som forbilde var brukt 1800-tallets nyklassisistiske bolighus i Stavanger.

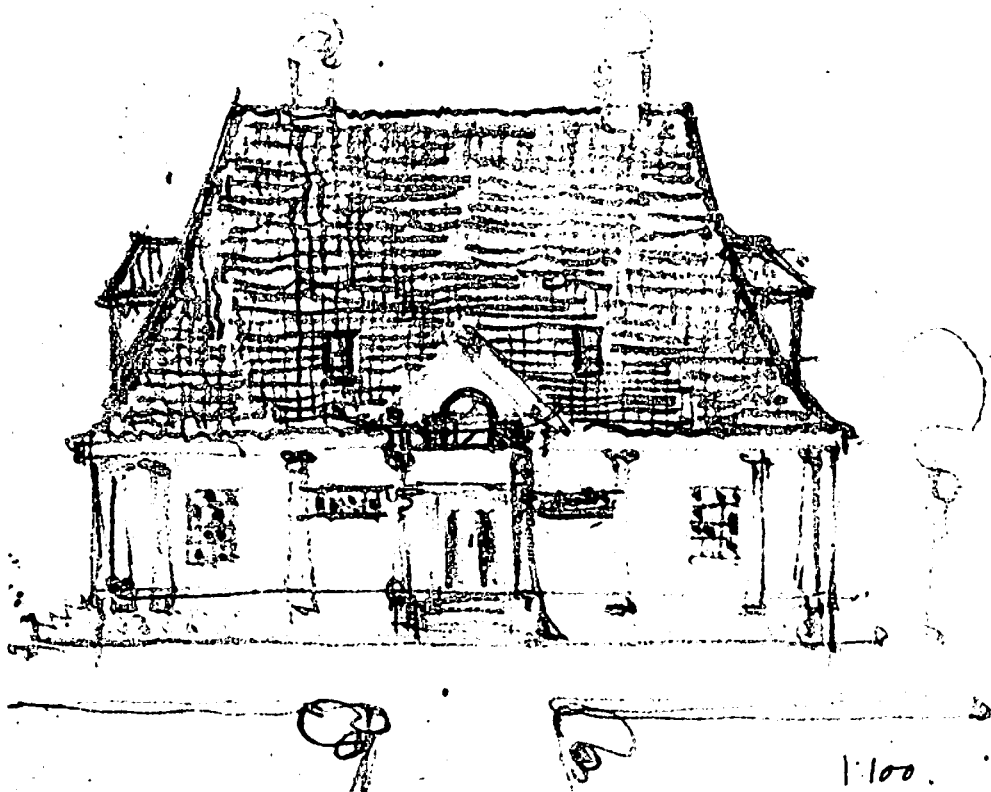
Juryen i Stavanger var ikke alene om interessen for det stedegne. Å finne forbilder og videreføre kvaliteter fra den gamle, regionale arkitekturen var noe mange norske arkitekter nå var opptatt av. På slutten av 1800-tallet sto det nasjonale i fokus. Det resulterte i tømmerarkitektur og dragestil, influert av stavkirkene og middelalderhusene i de østlandske dalfører. Etter oppløsningen av unionen med Sverige i 1905 og frem mot feiringen av 100-års jubileet for Norges selvstendighet i 1914, knyttet interessen seg mer til det regionale enn det felles nasjonale.²⁸ I Stavanger var det den gamle nyklassisistiske panelarkitekturen fra 17- og 1800-tallet som fanget interessen.

Virkelig smukke villaer

I årene fremover tegnet Slettebø større og mindre villaer, og også noen arbeiderboliger. Dels tegnet han på oppdrag, dels kjøpte han selv tomter, tegnet og oppførte hus for egen regning, og solgte dem etterpå. Formspråket varierte med byggeoppgaven.

Et av hans første oppdrag var å tegne villa for R. Brinck-Johnsen,²⁹ Torfæusgt. 10, 1916. Dette er en større trevilla i 1½ etasje med høyt, bratt valmtak og stående panel. Taket har en svak svai mot gesimsen, og er tekket med blåsort, glasert teglstein. Fasaden er symmetrisk oppbygget omkring inngangspartiet midt på langsiden. Selve inngangsdøren er to-fløyet, opprinnelig med store, smårutete speilglassfyllinger. Døren er flankert av halvsøyler og kronet av en rokokkøpreget, forkroppet gavl smykket med et svulstig rocaille-lignende ornament. Fasaden er inndelt av seks slanke pilastre med "jonisk" kapitel. Avstanden mellom pilastrene minker inn mot inngangspartiet, slik at dette fremheves. Midtpartiet fremheves også ved en markant, spiss saltaksark med rundbuet vindu. Mot hagesiden har huset sentral, bred pultark. Hagedøren er plassert ytterst mot hjørnet på hagefasaden. (Opprinnelig var her en inntrukket, liten veranda). På kortsidene har huset arker med valmet tak. Smårutete to- og tre-fags vinduer, noen steder med skodder, er gjennomført.

Torfæusgt. 10 var et staselig hus. Det var to store stuer mot hagen samt røkeværelse, kjøkken med spiskammer og anretning, pikeværelse, garderobe med "fayancevask" og "lydløst

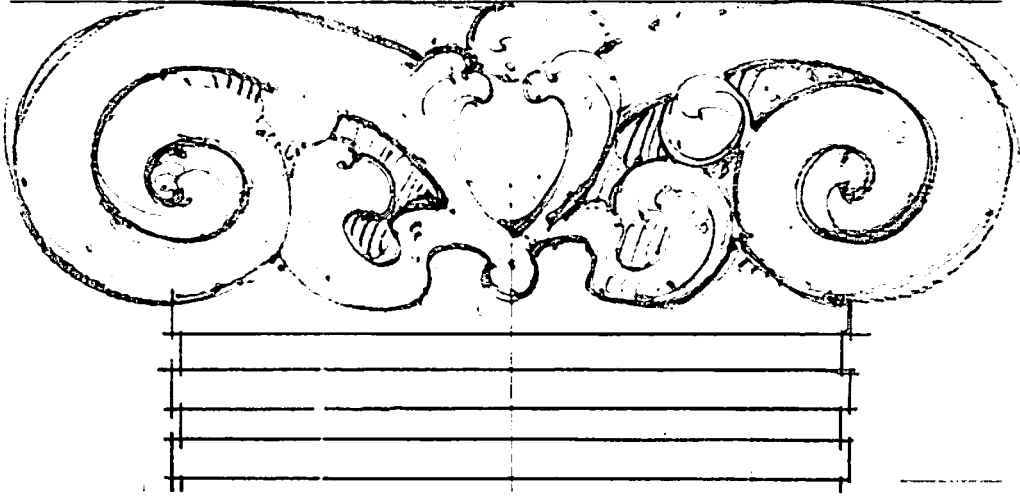
Torfæusgt. 10, skisse.
* Byarkivet i Stavanger.

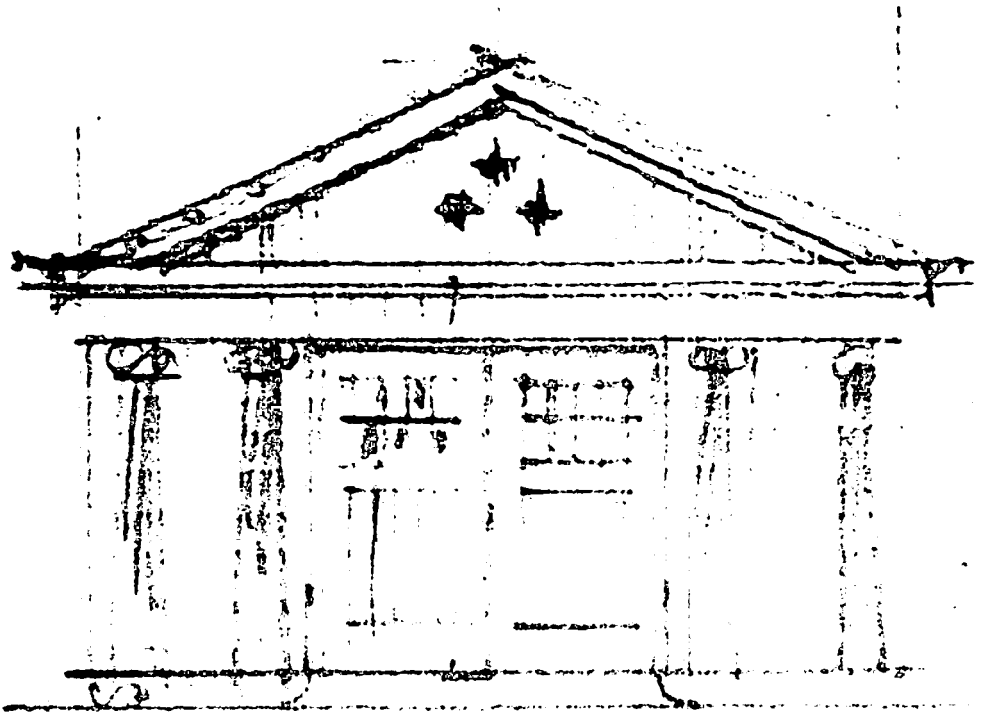
Torfæusgt. 10, fasade.
* Byarkivet i Stavanger.

vandklosett med mahognylaak" og det var badeværelse med samme innredning. I bygningsbeskrivelsen sto det at alle værelser skulle pappes og tapetseres, og at alle tak skulle "trækkes og hvitmales". Kjøkken, entré og trapperom var panelt og skulle "beisfarves", mens takene skulle hvitmales.

Slettebø tegnet hver minste detalj på huset, slik skikken var når det dreide seg om eneboliger av denne mer "herskapelige" typen. Arkitekten oppfattet seg som kunstner. Han oppfattet huset som et kunstverk som i sin helhet skulle være hans eget verk. Vinduene ble spesialtegnet, ett for ett, alle de ulike typene som skulle brukes. Alt fra pilastrenes kapiteler til hvert eneste lille ornament bar preg av arkitektens skapende ånd. Selv hetten over komfyren tegnet han. Denne holdningen i forhold til arkitekturverket var utviklet i England i tilknytning til Art and Craft-bevegelsen med John Ruskin og William Morris i spissen. Tidsskriftet "The Studio" bidro i stor grad til å spre Art and Craft-bevegelsens arkitektursyn i hele Europa. Vi vet at også Slettebø leste tidsskriftet. Det ble lagt vekt på at arkitekturen skulle rette seg etter husets funksjon, samt etter den lokale kulturen og stedets karakter. I samtiden var dette svært radikale ideer, men de vant mange tilhengere. De preget også Slettebøs arkitektursyn.

Tegning til kapitél, Torfæusgt. 10.
* Byarkivet i Stavanger.

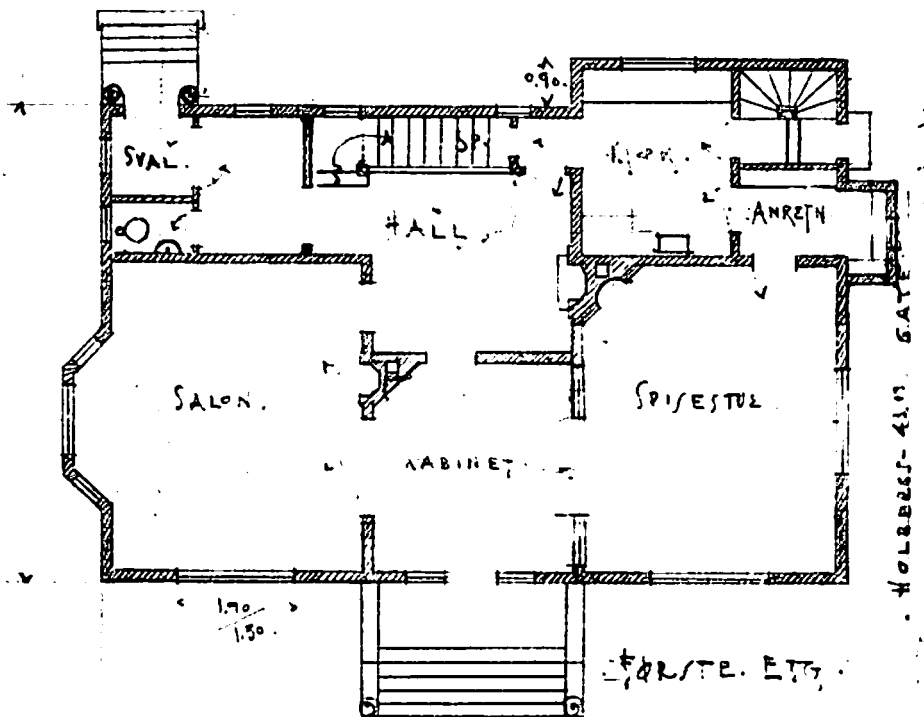
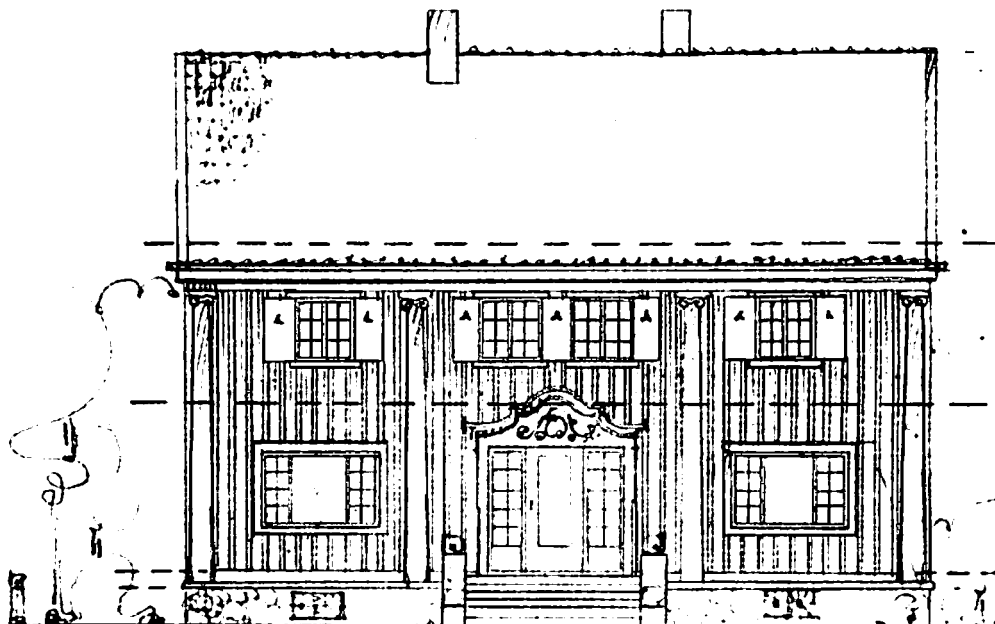

Garage, Torfæusgt. 10.
* Byarkivet i Stavanger.

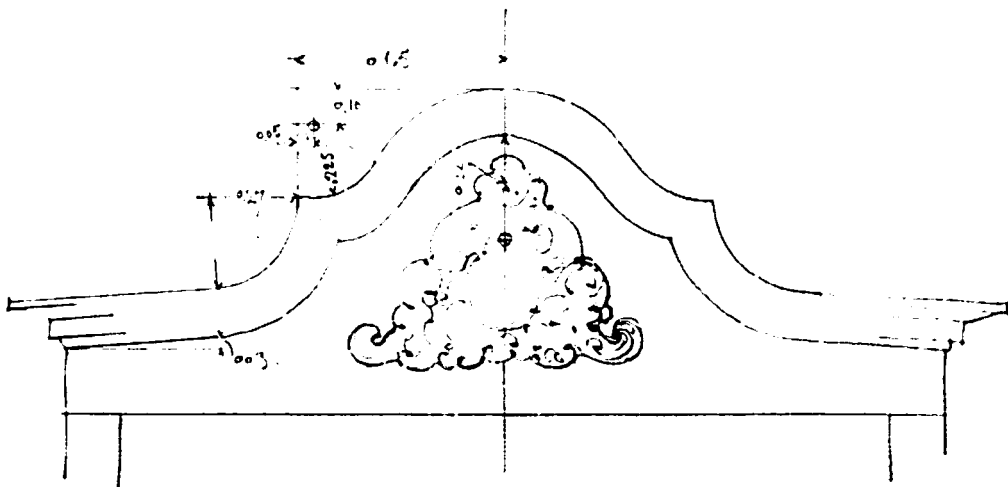
Villaen i Torfæusgate gir et solid og gedigent inntrykk. Husets stil og karakter har sine klare forbilder i den såkalte "sorenskriverstilen", som Slettebø hadde lært å kjenne allerede under assistenttiden hos Halfdan Berle, samtidig som formspråket knytter an til regional panelarkitektur fra 17-1800-tallet. Stående panel, høyt, bratt tak, streng fasadeinndeling og behersket ornamentikk var kjente trekk såvel fra Norges embetsmannsarkitektur på landet som fra mer herskkelige byhus. For Slettebø synes kjøpmannsgården Skagen 18, som fikk sin rokokkofasade i 1770-årene, å ha vært en viktig inspirasjonskilde. I Torfæusgate 10 er såvel helhetskarakter som detaljering og ornamentikk preget av impulser fra denne kjøpmannsgården, som lå like ved Slettebøs kontor på Skagen. Fargene, hvitmalt hus med gesims og vindusomramninger i blått, var også som på Skagen 18. De var valgt av Slettebø.

Den aksiale, symmetriske fasadeanordningen kommer ikke fullt ut til sin rett i dag. Slettebøs tegninger var laget på grunnlag av foreliggende gateplan der en smal allé (St. Svithuns allé) førte fra Madlaveien (mellom Torfæusgt. og Tordenskioldsgt.) som en akse rett inn til huset, slik at dette ble fondbygning.³⁰ Garasjen, også tegnet av Slettebø, skulle ha en pendang mot Tordenskioldsgate, slik at anleggets aksiale, herskkelige karakter ble enda mer fremhevet. Garasjen og pendangbygningen ga assosiasjoner til vaktstuen og portnerboligen på embetsmannsgårdene.

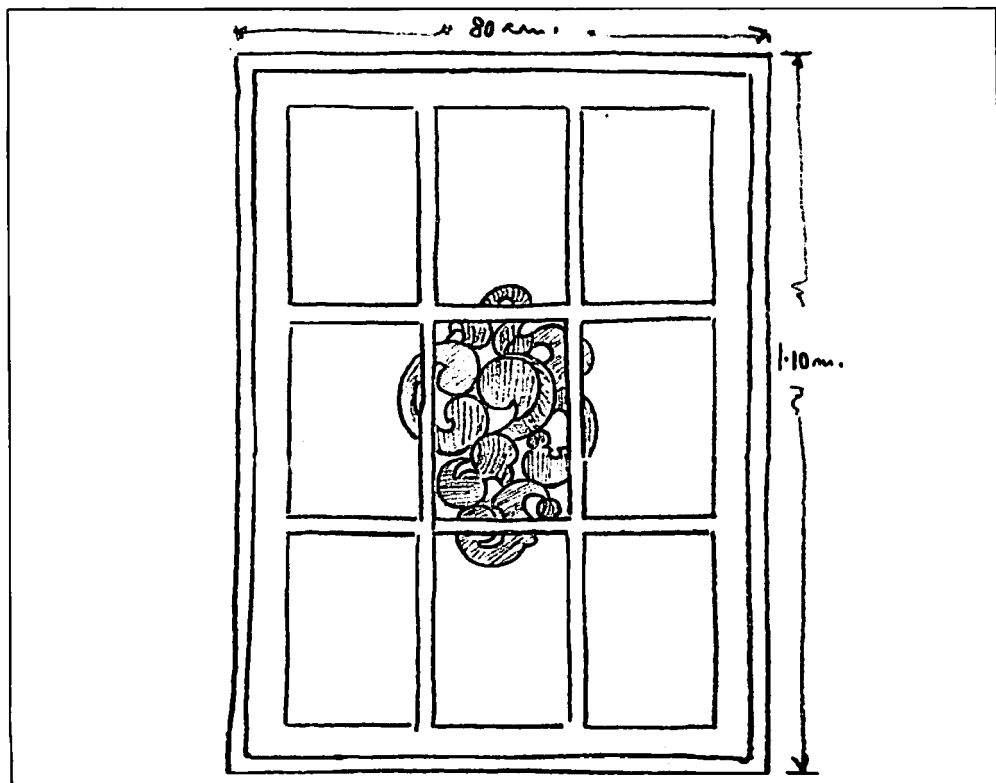
Et annet hovedverk var Eiganesveien 82, bygget for fabrikkieier Torleif Orre 1917. Villaen er i to etasjer med saltak tekket av sorte, glasserte teglstein. Fasaden mot hagen har to fulle etasjer, med trefelts vinduer med glatt midtparti og småruter på sidene i første etasje og tofelts smårutete vinduer i annen etasje. Det var opprinnelig tenkt at vinduene i annen etasje skulle ha skodder. Ved hjelp av slanke "joniske" pilastre er fasaden inndelt i tre deler, midtpartiet litt bredere enn sidepartiene. En sentralt plassert hagedør, flankert av høye, franske vinduer og kronet med en rikt dekorert, rokokkoinspirert gavl, markerer midtpartiet. Mot Eiganesveien er taket trukket lenger ned slik at huset fremtrer i 1½ etasje med pultark på midten. Her er bare hjørnepilastre. Huset får slik en hagefasade der stor vekt er lagt på representativitet, mens fasaden mot Eiganesveien fremtrer som "bakside". Dette er et interessant poeng. Det vanlige var å legge stuene, og dermed den representative fasaden, mot gaten. At Slettebø valgte en annen løsning viser at han var mest opptatt av å gi de forskjellige rommene riktig lys og temperatur, og altså anla huset etter solretningen. Fra tidlig på 1800-tallet var det i villabebyggelsens hjemland England anbefalt at rom som ble brukt om morgenen burde ligge mot syd-øst og syd-vest, spisestuen mot nord-øst og kjøkken, spiskammer og anretning mot nordvest. Man ville m.a.o. ha sol i rommene om morgenen, men ikke ved middagen. Synet på rommenes forhold til solen endret seg flere ganger i løpet av 1800-tallet. Men det var utbredt å legge stuene mot nord, slik at ikke gardenene og andre fornemme tekstiler ble ødelagt av sollyset. Etterhvert snudde dette synet, og normen ble at soverom skulle ligge mot øst og syd for å få mye sol om dagen, men være svale om kvelden. Mot nord lå entré, trappegang, kjøkkenavdeling og korridorer, men ingen beboelsesrom. Spisestuen skulle helst ligge mot syd eller syd-øst, mens salongen skulle ligge mot syd-vest slik at den fikk ettermiddagssol. Ofte anla man karnapper, for å fange inn mest mulig sollys. Sol i rommene og solrik beliggenhet ble nå ansett som mye viktigere enn vakker utsikt.

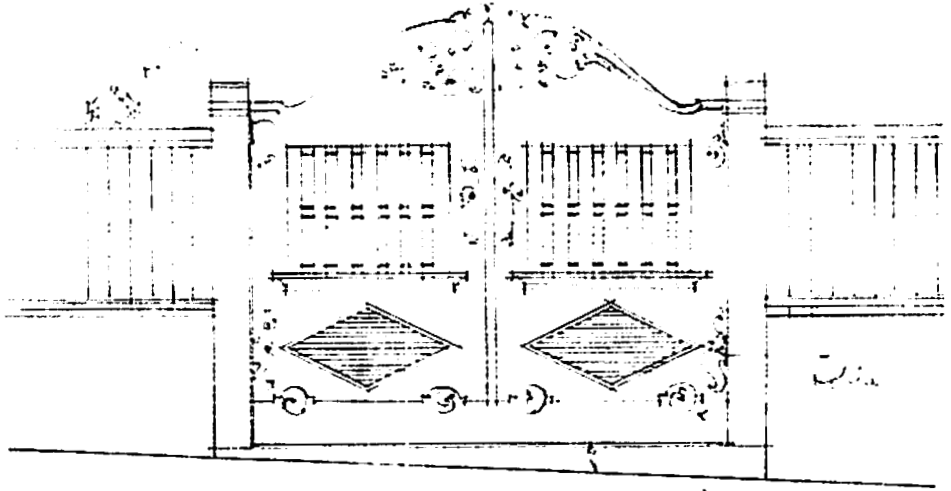
Eiganesvn. 82, fasade og plan 1. etg., 1917.
 * Byarkivet i Stavanger.

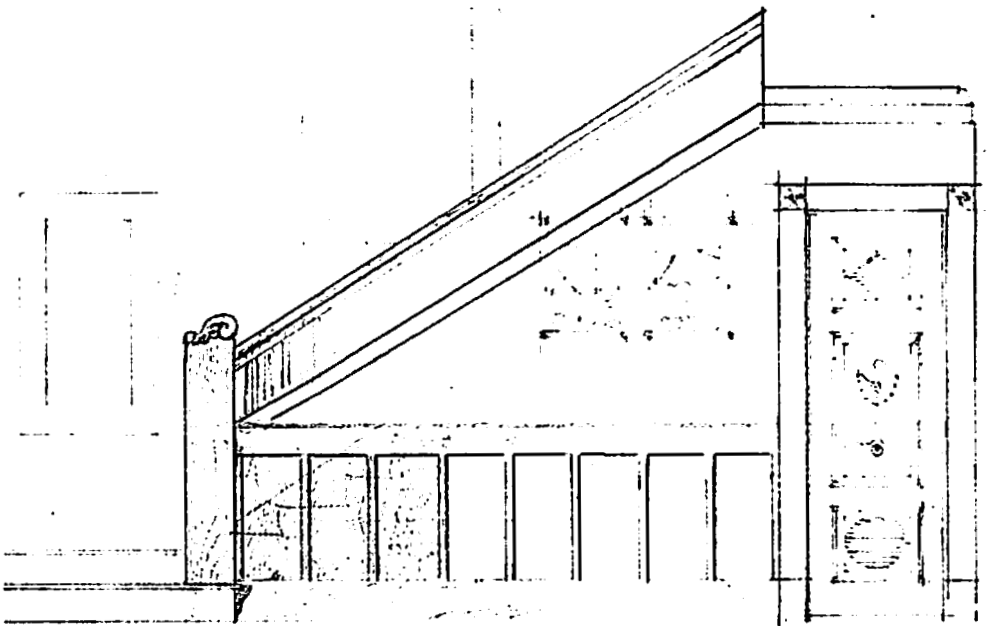
Eiganesvn. 82, detalj for hagedør.
* Byarkivet i Stavanger.

Eiganesvn. 82, blyglassvindu for trappeoppgang i hallen.
* Byarkivet i Stavanger.

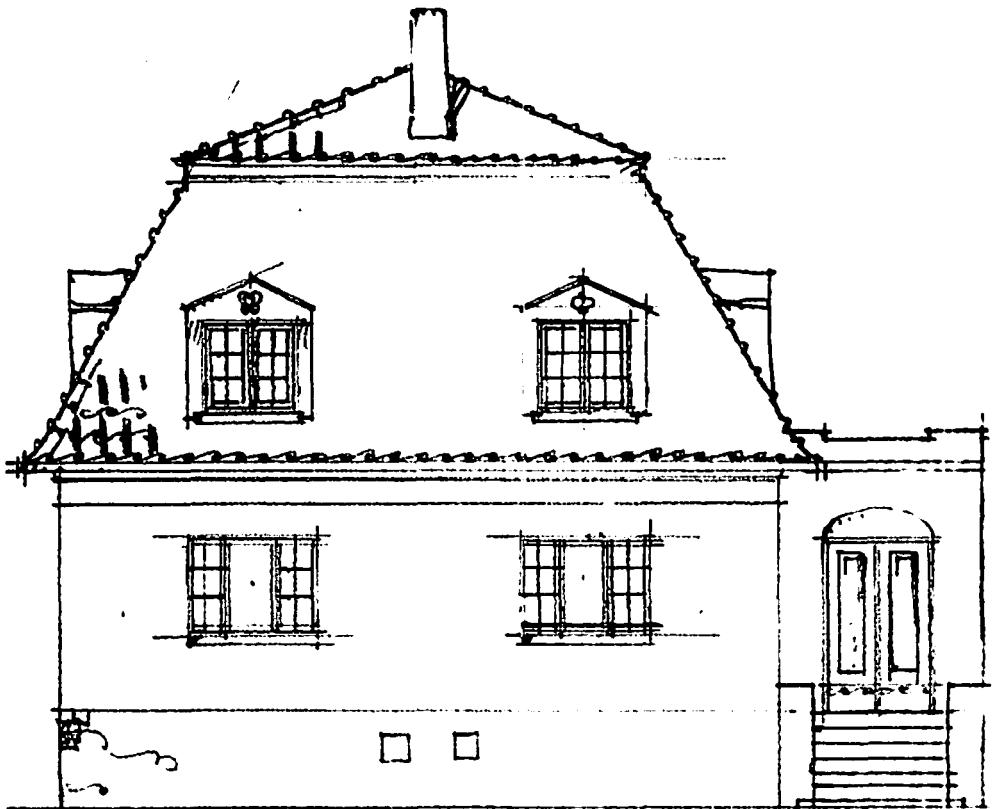
Eiganesvn. 82, hageport.
* Byarkivet i Stavanger.

Eiganesvn. 82, trappeoppgang og utsnitt fra hall.
* Byarkivet i Stavanger.

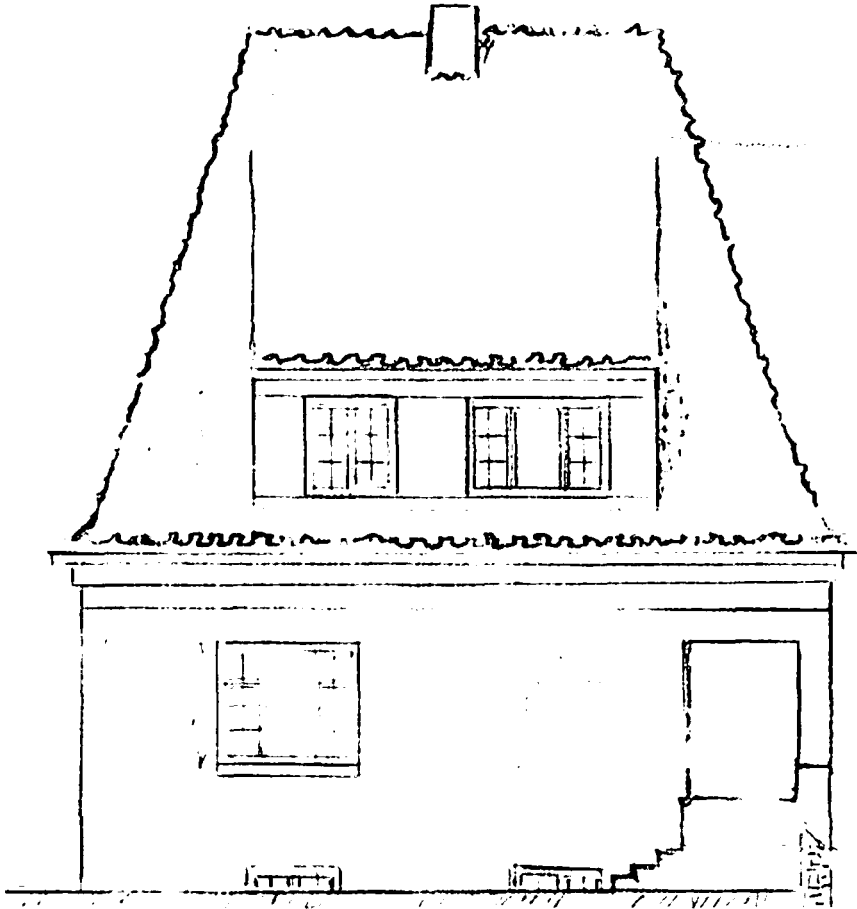
Slettebø har opplagt vært opptatt av slike holdninger. Eiganesveien 82 er i stor grad anlagt etter en slik ideologi. Tre stuer – spisestue, kabinet og salon – lå på rad mot hagen. Stuen har karnapp mot vest. I hallen er trappen opp til annen etasje, med fire soverom og badeværelse. Kjelleren hadde egne rom for ved og for kull, vaskerom, strykerom, husholdningskjeller og vinkjeller. Pikeværelset var på loftet. Også til denne villaen tegnet Slettebø alle detaljer. Eikepanelet i spisestuen, kakkelovnene, de fargete blyglassvinduene, innvendig listverk og dørvidere. Selv flisegulvet på badeværelset, som skulle være i sort og hvitt, ble tegnet, flis for flis. Likeledes garasjen, som er i mur, og har plass for tidens nye kjøretøy bilen, samt hybel for sjåføren.

Eiganesveien 82 har stående, hvitmalt panel, med blåmalte pilastre og dekorative detaljer. Rokokkobygningen Skagen 18 har uten tvil tjent som forbilde også her. Såvel bygningens karakter som detaljutforming har mange likhetspunkter. Ikke til å undres over da at Eiganesveien 82 i 1917 ble tildelt Stavanger Skjønnhetsråds diplom for vakker arkitektur. Det bidro til å bestyrke Slettebøs prestisje som arkitekt.³¹

Cort Adlersgt. 5.

* Byarkivet i Stavanger.

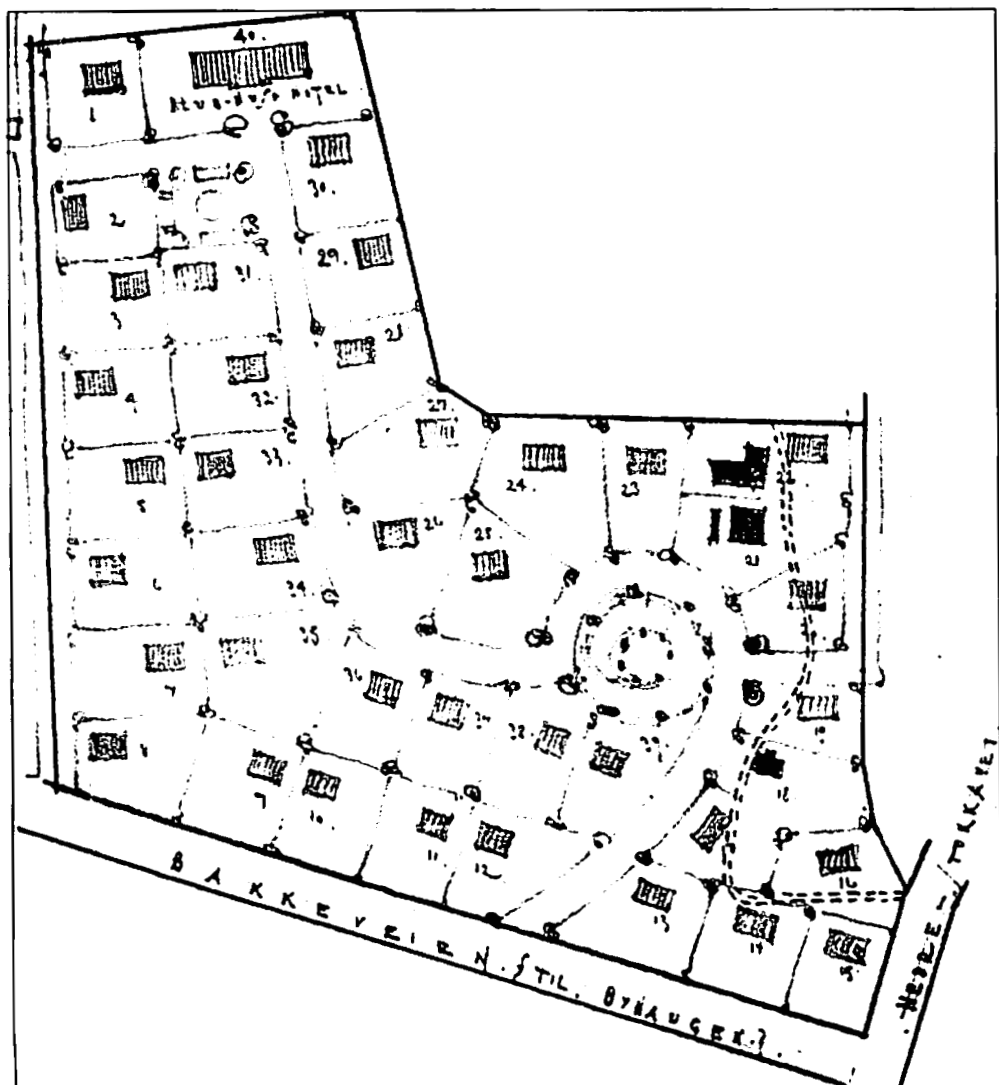

Chr. Jacobsensgt. 12
 * Byarkivet i Stavanger.

Murvillaene

Slettebø tegnet også flere murvillaer. Til disse velger han varierende formspråk, kanskje fordi Stavanger ikke hadde noen tradisjoner innen murbygging slik at Slettebø ikke følte at han hadde lokal bygningskultur å rette seg etter. *Cort Adlersgate 5* er oppført i rød teglstein, i halvannen etasje med mansardtak og karnapper med smårutete vinduer og trekantgavl. Huset har nærmest kvadratisk grunnplan, og er i sin helhet preget av jugendstilens formfølelse. (Huset har fått nye vinduer uten sprosseinndeling, og har i stor grad mistet sin opprinnelige karakter). *Orknøygaten 48* (1920) er i pusset mur med dominerende, bratt, sortglassert mansardtak. Bygningskroppen er lukket, uten arker og karnapper. Et gesimsbånd inndelt av dekorative ornament, er et lite men virkningsfullt estetisk element.

(Huset er idag vesentlig påbygget i lengderetningen). *Kannikgaten 52* er i 1½ etasje. Taket er valmet, bratt og dominerende, med pultark og valmete karnapper. Også dette var en gedigen villa. Alle vindusrammer samt ytterdøren var i teak. Vinduene var hvitmalte, ytterdøren blåbeiset og lakket. Vindushaspene var av messing, dørviderne av ibenholdt. (Alle vinduer er i dag skiftet og huset er kraftig påbygget mot syd) *Færøygaten 49* (1920) er i to fulle etasjer, med rektangulær bygningskropp og valmtak med lett svai mot gesimsen. En forkropning i

Plan for villakoloni på Byhaugen, 1917

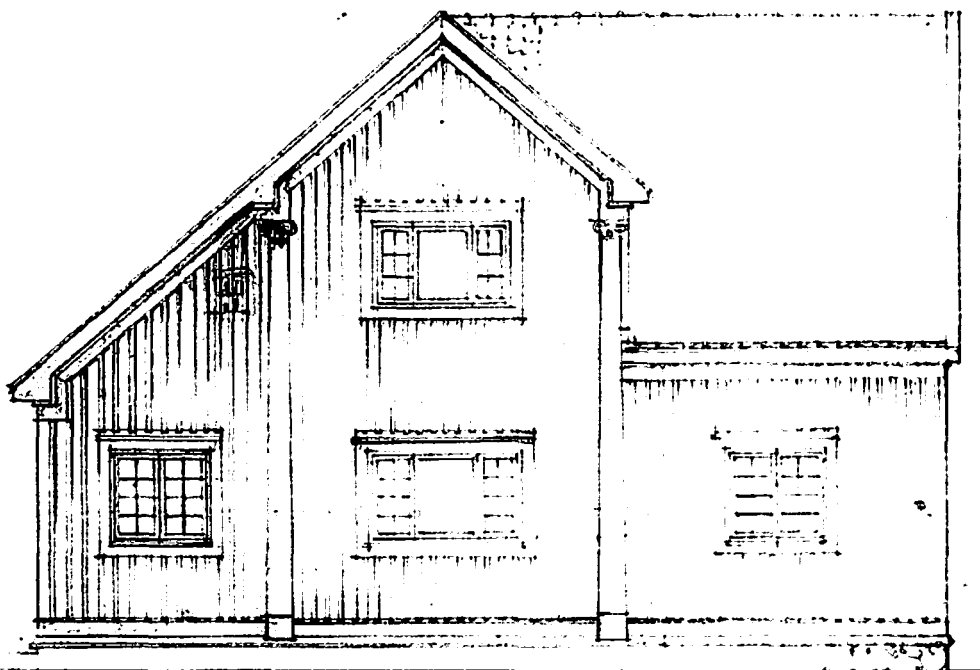
* Byarkivet i Stavanger.

murlivet gir fasaden karakter. Vinduene er smårutet, og relativt små i forhold til veggmassen. Fasaden har ingen dører som åpner huset mot hagen. Dette bidrar til at villaen får et lukket, reservert og verdig preg. Hovedinngangen ligger på kortsiden mot gaten, og fører inn til trappehallen, samt spisestue, stue og bibliotek. Formspråket adskiller seg fra alle andre villaer vi kjenner til at Slettebø her tegnet, og knytter mer an til norsk murarkitekter fra 16-1700-tallet enn til den kommende funksjonalismen, slik det tidligere har vært antydnet. (Utbygget mot nord er en nyere tilføyelse).

Som så mange andre i denne tiden drev også Slettebø med "spekulasjonsbyggeri", dvs. at han, noen ganger i samarbeid med en entreprenør, lot bygge boliger som han solgte etterpå. Dette var tilfelle med *Musegaten 56* og *Chr. Jacobsensgate 10 og 12*, tre villaer som ligger i samme kvartal. Tomten ble kjøpt av Slettebø i 1916.³² Villaene er i 1½ etasje, oppført i pusset mur med en grunnflate på rundt 80 kvm. Taket er bratt, med ark og/eller karnapper med henholdsvis smårutete vinduer og vinduer med glatt midtparti og smårutete sidepartier.

Ekenes villakoloni

Slettebøs største prosjekt innen eiendomsutvikling var planene for utbyggingen av en "Villakoloni" på Byhaugen. I 1917 kjøpte han eiendommen Ekenes 41, og planla hele området

Enebolig, Egenes 41c, 1919

* Byarkivet i Stavanger.

utbygget med 30 små villaer og et klubbhus/ hotell.³³ Reguleringsplanens sentrale grep var to buete gater som fra motsatt side møttes i en liten sirkulær plassdannelse. Både plassen og gatene var beplantet med trær på begge sider. Tomtene er omtrent like store, men har varierende form. Planen gir et lunt og trivelig inntrykk. Den er preget av de holdningene Slettebø ga til kjenne i sin avisartikkel fra 1910, og refererer til moderne byformingsideer.

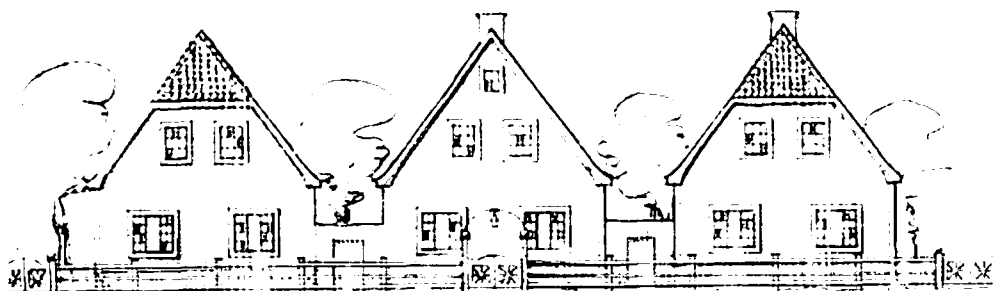
Det er bevart tegninger til fire av villaene i villakolonien: Ekenes 41 a, b, c, og d. Tegningene er datert henholdsvis 1919 og 1920. Tre av husene har rektangulær grunnplan og motstilt sadeltak, slik at det blir gavl også på langsiden. Stående lekterpanel og smekre "joniske" pilastere er anvist på ett av husene. Smårutete tofags- og trefags-vinduer med glatt midtfelt går igjen. Nr. 41a er en horisontalt delt to-manns bolig for arbeiderklassen. Hver av leilighetene har såkalt kjøkkenstue, kjøkken og soverom, men ikke spisestue og salong. Nr. 41b er enebolig, med spisestue, salong, kabinet og pikeværelse. Slettebø tenkte seg altså villakolonien bebodd såvel av familier fra arbeiderklassen som middelklassen. En slik funksjonsdeling var i tråd med mer radikale, moderne prinsipper.

Villakolonien på Ekenes ble aldri en realitet, men syv villaer etter Slettebøs tegninger skal ha blitt oppført i området, blant annet Seehusens gt. 70 og Byhaugveien 1. Sistnevnte, som er i stedstilknyttet nyklassisisme, var Slettebøs egen bolig.³⁴

Arbeidervillaer

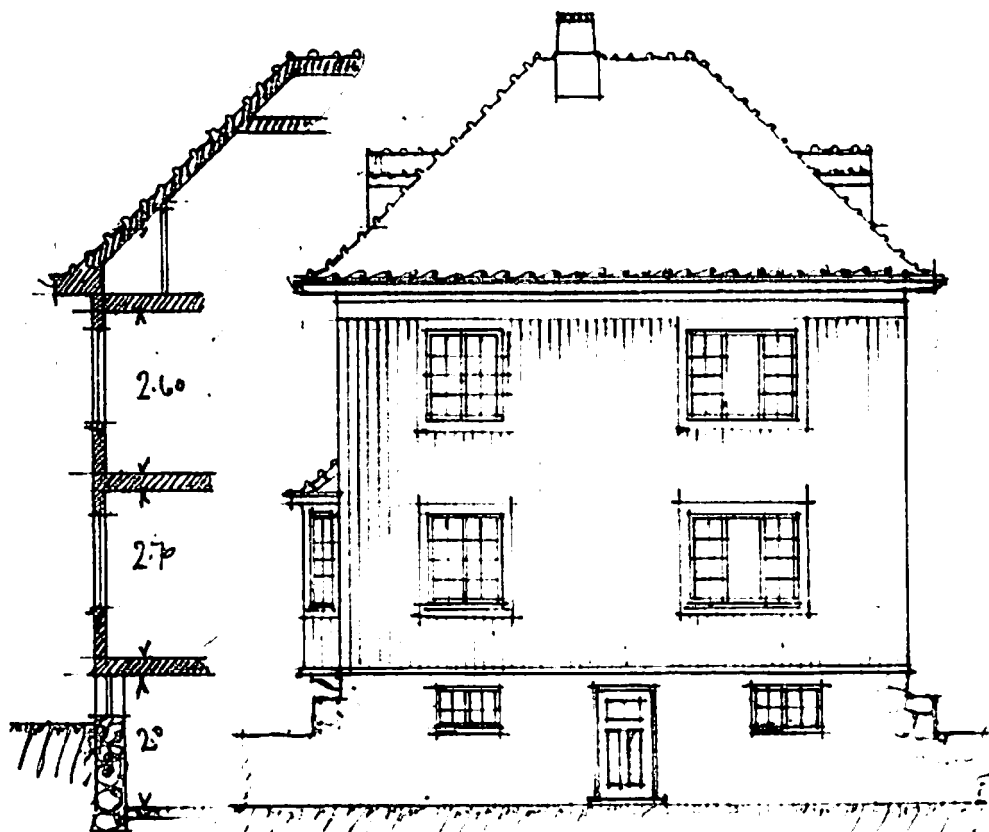
Slettebø fikk også oppdrag innen småhusarkitekturen. For a/s August Thorings fiskekrokkfabrikk, Hillevåg, tegnet han i 1917 tre to-manns arbeiderboliger. At bedriftene lot bygge boliger for sine ansatte var blitt vanlig mange steder i landet, men i Stavanger synes denne skikken å ha vært lite utbredt. Her i byen tok det også lang tid før kommunal boligbygging kom i gang.

Thorings arbeiderboliger lå på rad med gavlsiden mot gaten. Husene var i 1½ etasje, med rektangulær grunnplan. Det midterste av husene hadde sadeltak, mens de to på sidene hadde halvvalm mot gaten. På enkel måte fikk Slettebø slik løst opp rekkepreget, samtidig som han skapte en helhet av de tre husene. Formspråket var lett jugendpreget, med liggende panel,

Arbeiderboliganlegg for Aug. Thoring, Hillevåg, 1917

* Byarkivet i Stavanger.

Johan Thorsensgt. 1, 1919
 * Byarkivet i Stavanger.

hjørnebord og lett svungne vindskier på gavlveggen. Vinduene var smårutete, i første etasje med glatt midtfelt. Husene var delt vertikalt i lengderetningen. Dette var også en løsning som adskilte seg fra det alminnelige. Hver leilighet hadde egen inngangsdør, som lå parvis på langsiden. Her lå også kjellernedgangen. Slettebø foreslo at husene skulle tjæres, og at gesimser og vindusomramninger skulle hvitmales.

Hver leilighet hadde stue og kjøkken i første etasje og to soverom samt bad oppe. De bevarte tegningene har ikke angitte mål, men kjøkkenet var større enn stuen og hadde spiseplass med sofabenk. Slettebø betegner rommet som "kjøkkenstue".

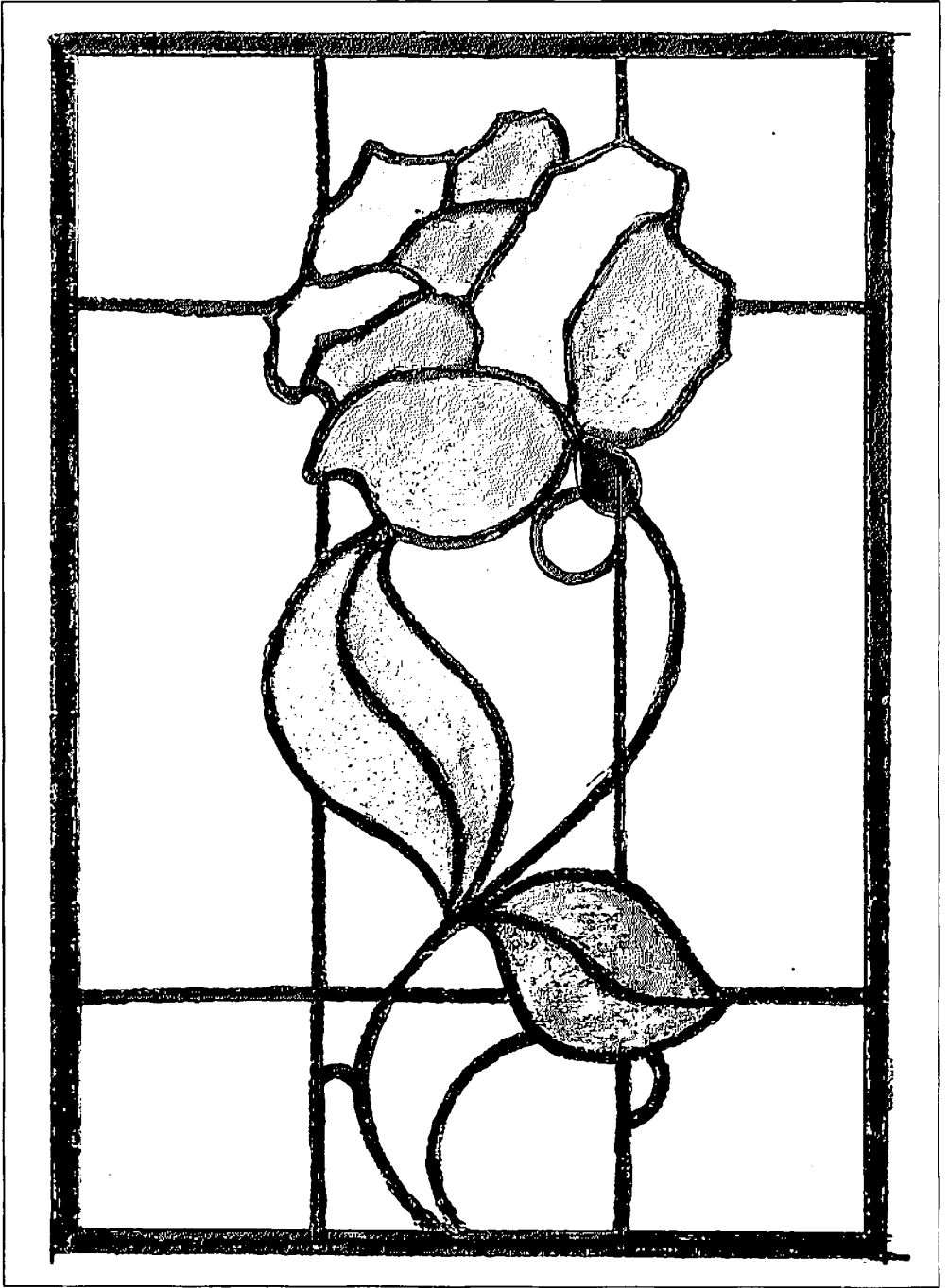
Å benytte kjøkkenet som spisestue ble i samtiden oppfattet som et typisk trekk ved arbeiderboligen. (I arkitektkonkurransen om mønsterbolig for middelstanden uttalte juryen misnøye med at så mange deltakere hadde innført "spisekjøkken". Dette mente de var en løsning som har store fordeler i arbeiderboliger, men som ikke egnet seg i en villa for

middelklassen.) Arbeiderboligene i Hillevåg eksisterer fremdeles, men har gjennom utstrakt modernisering mistet sin opprinnelige karakter.

Høykonjunktorene i Stavanger var av relativt kort varighet sammenlignet med mange andre steder. I 1921 ble byen rammet av økonomisk krise, noe som gikk sterkt ut over byggevirksomheten. Slettebø solgte sine eiendommer på Byhaugen, overlot de andre (som skal ha ligget på Hinna) til sin familie, og dro i 1922 til USA. Han skal ha arbeidet i San Fransisco, der det var nok av byggeoppgaver etter at et jordskjelv hadde ødelagt store områder. Han skal også ha vært bosatt i Florida. I 1925 ble han angrepet av tyfus og døde samme år.

Michael Slettebøs villabebyggelse gjennom seks år i Stavanger var gjennomtenkt og velformet. Mange av husene var nøkterne og gode, tidstypiske boliger, uten særlige kjennetegn. Andre utmerket seg ved høy arkitektonisk kvalitet og et formspråk med klart regionalt særpreg. Slettebøs bevisste vilje til å videreføre særegne motiver og kvaliteter fra den eldre bebyggelsen i Stavanger, er kanskje hans viktigste bidrag innenfor denne villa-bebyggelsens pionertid i Stavanger.³⁵

Blyglassvindu.

Noter:

- ¹ Mottoet ble brukt av Michael Slettebø i en artikkel om Stavanger by, *Stavanger Aftenblad* 26.9. 1910.
- ² Ole Landmark: "Gullperioden i vår villabygning", *Byggekunst* Oslo 1933 s. 185.
- ³ Også i 1930-årene ble det oppført mange arkitekttegnede villaer, men etter krigen overtok i stadig større grad ferdighusfabrikkene eneboligproduksjonen.
- ⁴ Stephan Tschudi Madsen: *Veien hjem. Norsk arkitektur 1870-1914*, Norges kunsthistorie bd.5 Oslo 1981 s. 55.
- ⁵ Bygningsarkivet i Stavanger brente i 1929. Det kan derfor være litt av et detektivarbeid bare å finne ut hvem som har tegnet et hus og når det er oppført. En eske med skisser og tegninger av Michael Slettebø ble for en tid tilbake stilt til min disposisjon av Hans Slettebø, Egersund. Dette bidro til at vi i dag vet vesentlig mer om Michael Slettebøs virksomhet i Stavanger. Materialet befinner seg nå i Stavanger byarkiv.
- ⁶ *Teknisk Ugeblad* nr. 50, 1986.
- ⁷ Bjergsted ble overtatt av kommunen etter Wilhelm Hansens konkurs 1883. 1884 ble hovedbygningen ombygget til epidemilasarrett for 90 personer. Se Bjørn Saxe Utne: "Bjergsted. Fra løkke til forlatt messeområde", *Stavanger Museums årbok* 1974 s. 15.
- ⁸ *Stavanger Aftenblad* 9.7. 1910.
- ⁹ N. G.: *Byggemaaden i Stavanger*, *Stavanger Aftenblad* 26.8. 1910.
- ¹⁰ *ibid.*
- ¹¹ *ibid.* Tidligere hadde enkelte arkitekter prøvd å etablere seg i Stavanger, men måtte oppgi det av mangel på oppgaver.
- ¹² A. Saxegaard: "Stavanger by's industrielle og tekniske utvikling". *Stavanger Næringsliv* 1911 s. 19-20.
- ¹³ Erik G. Aanensen: "Mønsterbolig for middelstanden", *Norsk tidsskrift for haandverk og industri*, Oslo 1916 s. 411.
- ¹⁴ Erik G. Aanensen: *Ibid.*
- ¹⁵ Unnleiv Bergsgard: *Historiske riss*, i Ledaal vest, Stavanger 1989 s. 14.
- ¹⁶ Om tomannsboligbyggingen og boligpolitikken i Stavanger de første ti år av 1900-tallet kan det leses mer i Rolf Gunnar Torgersen: "Boligpolitikk i Stavanger omkring første verdenskrig", *Stavanger Museums årbok* 1985, Stavanger 1986.
- ¹⁷ Unnleiv Bergsgard: *ibid.* s. 13.
- ¹⁸ Michael Slettebø: "Reguleringsforholdene i Stavanger", *Stavanger Aftenblad* 26.9. 1910.
- ¹⁹ Saxegaards svar kan leses i *Stavanger Aftenblad* 28.9. 1910.
- ²⁰ Harry Fett: *Om fortids og nutids huse og villaer i by og bygd*, Kristiania 1910 s. 91-102.
- ²¹ Attest fra arkitekt H. Berle 18.9. 1903.
- ²² Kipervikgata 6 er revet. De to andre bygningene er i dag totalt forandret.
- ²³ Skriftlige opplysninger fra Slettebøs svigerinne Helena Slettebø, januar 1973.
- ²⁴ "Smaabruget paa Landbrugsudstillingen", *Teknisk Ugeblads arkitektafdeling* 1907 s. 75.
- ²⁵ Brev fra Andreas Meling jr. til Michael Slettebø 28.2. 1914.
- ²⁶ Erik G. Aanensen *ibid.*
- ²⁷ *Stavanger Aftenblad* 9.10. 1916.
Det var Håndverk- og Industriforeningens mening å oppføre mønsterhuset. Vi vet at tomt ble innkjøpt i en av byens villastrøk, men det har ikke lyktes meg å finne ut om huset ble bygget.
- ²⁸ Åse Moe Torvanger: *Tradisjon og fornyelse. Norsk arkitektur rundt århundreskiftet i Tradisjon og fornyelse. Norge rundt århundreskiftet*. Katalog, Nasjonalgalleriet, Oslo 1994 s. 332.
- ²⁹ Det synes som om R. Brinck-Johnsen bare var utbygger. Huset skiftet snart eier. Brinck-Johnsen er også oppført som byggherre for et hus Slettebø tegnet i Muségaten.
- ³⁰ Huset ble bygget på en stor tomt som egentlig besto av to tomt: Torfæusgt. 10 og 12.
- ³¹ Christian 4. gt. 19, oppført for Severin Bredahl 1917 i nyklassisistisk stil med liggende panel, saltak og pultark, er også en representativ villa tegnet av Slettebø. Men karakteren er vesentlig forandret gjennom en større, senere påbygget glassveranda med smårutete vinduer.
- ³² Sannsynligvis var også Chr. Jacobsens gt. 8 tegnet av Slettebø.
- ³³ Planforslag er datert oktober 1917.
- ³⁴ Opplysningene er gitt av Slettebøs fetter Hans Rise, 1974.
- ³⁵ Slettebø var også arkitekt for Johan Thorsensgt. 1, Figgjøgt. 1, 3 og 5, Magnus Lagabøtersgt. 58, Lysefjordsgt. 70, Muségt. 60, samt noen hus på Hinna som ikke har latt seg lokalisere. Ganske sikkert har han også tegnet mange villaer ut over de vi i dag kjenner til.

Michael Slettebø and his houses in Stavanger round World War I.

From the beginning of World War I until the beginning of the 1920s, a large number of detached houses or "villas" were built in Norway. Most of these houses were built in the biggest cities Oslo and Bergen, but many "villas" were also built in smaller towns like Stavanger. For the first time people from the upper middle class used architects to design their houses. This "villa-boom" made it possible for architects to get enough work to settle in small towns like Stavanger.

One of the architects who worked in Stavanger during this period was Michael Slettebø (1878-1925) from Egersund. He was educated in Oslo and in Germany, and worked in the offices of well known architects before he settled in Stavanger and started his own office in 1916. The work of Michael Slettebø through six years in Stavanger turned out to be received with enthusiasm. Many of his houses showed sobriety with a periodic character, with no particular distinguishing marks. Others were of remarkable architectural quality and had a distinctive regional design. Probably his most important contribution to the architecture in Stavanger was his ability to combine vernacular forms from the 18th and 19th centuries with modern design. Most of Slettebø's "villas" were built from wood. In 1921 the boom period in Stavanger suddenly ended. In 1922 Slettebø moved to San Francisco and then to Florida. We know that he worked as an architect, but unfortunately we do not know any of his works. Some years later he died from typhus.